

A süvetei körtemplom

2009 július 20. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

A gömöri érchegység déli lábánál fekvő Süvete (Sivetice) a Sajóba igyekvő Murány folyócska mentén haladó országúton (vagy vasúton) juthatunk el. A háromszáz lelkes község lakói magyarok és magyarul beszélő cigányok. A település egy 1435-ben kelt oklevélben Swethe alakban szerepel mint a közeli Jolsva várának birtoka. Később a Koháry-, majd révükön a Coburg hercegi család uradalmához tartozott. A késő barokk stílusú evangélikus templom 1875 óta áll Süvete közepén, a helység – természetesen erődfallal kerített – Árpád-kori körtemploma pedig az északi faluvégén, magas dombtetőn, az öreg temetőben található.

A történelmi Magyarország szinte minden részén, így a Felvidéken is viszonylag nagy számban előforduló kerek templomok, úgynevezett rotundák közül ez a legnagyobb: 13 méteres külső átmérőjű falának hengerpalástja talányos térszerkezetet rejt. A gömbsüveg kupolával beboltozott belső nagyjából észak–déli irányú harántfal osztja ketté – a gyülekezet és a szertartás számára. A külső homlokzatot lapos falsávok – lizénák – tagolják. Bejárata nyugatról nyílik, ám az 1970-es évek végén megkezdett falkutatáskor előkerült a déli oldalon egy korábbi, félköríves belfal kapuzat is. Az ablakok közül a legfontosabbnak a keleti oldalon egymás mellett lévő három tölcserbéllet, keskeny nyílás tűnik: e „hármasság” aligha csak a bevilágításról mesél az építészet nyelvén. Az épület belsejét rendkívüli értékű freskók díszítik. A középkori gömöri falképfestészet jeles kutatója, Prokopp Mária összefoglaló ismertetője szerint a több korszakban készült süvetei képek közül az apszis falán egymás fölött látható két ciklus a legkorábbi a környéken: az építkezés idejéből, a XIII. századból származik. A IV. században vértanúságot szenvedett kis-ázsiai királylány, Szent Margit legendáját, mártíromságának jeleneteit, illetve Jézus szenvedéstörténetének állomásait, a kálváriát ábrázolják.

A templom és a falu védőszentjének, Antiochiai Margitnak a személye segít közelebb jutnunk az épület keletkezésének és különös formájának rejtélyeihez. II. András király (1205–1235) 1217. évi keresztes hadjáratáról magával hozta Margit vértanú koponyaereklyéjét. A szent országos magyarországi kultuszát jellemzi, hogy hamar a Patrona Regni – az Ország Oltalmazója – névvel illették, s András király unokáját, IV. Béla (1235–1270) leányát, az 1242-ben született Margit hercegnőt róla nevezték el. (Épp ma van Árpád-házi szentünk névünnepe!)

A később a jolsvai várbirtok részévé lett Süvete az 1240 körüli években már a Zách nemzetség földjeihez tartozott. A körtemplom közvetlenül a tatárjárás után, 1243-tól épülhetett, s okkal feltételezhetjük, hogy kegyurasága az udvarhoz közeli személy volt. A különös épületformát még talányosabbá teszi, hogy a környéken tucatnyi, szintén XIII–XIV. századi eredetű templom található, mind hosszanti elrendezésű – hajós-szentélyes –, és valamennyi a bányavidéken bányák közelében található kőből épült, míg a süvetei nagyméretű lapos téglából.

A süvetei Szent Margit-templom centrális szerkezete is valamiképp a szentföldi keresztes hadjáratokhoz kapcsolódik: talán a híres jeruzsálemi Szent Sír-kápolna mását álmódta ide, a gömöri hegyek közé építtetve, egy Béla király kíséretéhez tartozó lovag.

Ludwig Emil, mno.hu

Ajánló